

ВЕЧОРНІЦІ — давня форма дозвілля молоді в українському селі. Ін. назви — досвітки, вечурки, вечірки. Відбувалися у вільний від с.-г. робіт час — пізньої осені та взимку, припинялися у Великий піст та жнива. В основі нар. форм розваг молоді передбачалося і труд. виховання. На В. та досвітки збиралися у хаті вдови чи людей похилого віку. Дівчата приносили прядіння, вишивання, плетіння. На Кам'янецьчині разом лущили насіння кукурудзи. На Лемківщині було необхідно закінчити прясти до новоріч. свят, щоб не насміхалися хлопці. Робота чергувалася з танцями, співом, жартами, іграми. На Лівобереж. Україні та Поліссі хлопці й дівчата залишалися на В. ночувати у «досвітчаній» матері, цнотл. поведінку неодруж. молоді регламентував звичай. На Правобереж. Україні більш поширені були денні неділі, гуляння молоді. Дівчині не личило залишатися на гулянні після заходу сонця. У Карпатах В. проходили з участю молоді й старшого покоління у формі вечорів оповідачів, казкарів, співаків. Восени В. відновлювали від 2-ї Пречистої (21 вересня) або на Покрову (14 жовтня). Тоді дівчата робили складчину і варили вареники, а хлопці наймали музики. Великі святкові В. були на Катерини, Андрія, Запусти та

ін. Дівчина, яку приймали до дівочої громади, на перші В. мала зварити кашу. Сходилися парубки і «торгували» кашу. Хто давав більше грошей, той розбивав горщик із кашею, а за гроші наймали музики. На свої перші В. хлопцям треба було ставити парубкам могорич. На Поділлі хлопця «корінували» на парубка, високо підкидаючи і вимагаючи відкуп. У багатьох р-нах України напередодні весілля наречена йшла з друзками в хату, де розважалися на В., і на знак прощання з дівуванням варила там кашу, розбивала горщик із кашею, а дівчата співали: «Ой каша, каша, розлука наша». В. побутовали у центр.-сх. р-нах України до 1920-х рр. 20 ст., а у зх. обл. — до 1940-х рр.

Рекомендована література

1. Сумцов Н. Ф. Досветки и посиделки. К., 1886;
2. Кувеньова О. Ф. Громадський побут українського селянства. К., 1966;
3. Борисенко В. Традиції і життєдіяльність етносу: На мат. святково-обряд. культури українців. К., 2000.

В. К. Борисенко

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Вечорниці / В. К. Борисенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33836>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).